

ह्रालकः-लिका, ह्रलकः-प्रह्रलकः-ह्रालकः-लिका, जिह्रलिकः-षिका, जाह्रलकः-लिका ; इत्यादीनि रूपाणि भौवादिककलथतिवत् (280) यथासम्भवमूहानि ।

(2038) “ ह्र कौटिल्ये ” (I-भ्वादिः-931. अक. अनि. पर.)

हारकः-रिका, हारकः-रिका, ²जुह्रषकः-षिका, जाह्ररकः-रिका ; इत्यादीनि रूपाणि यथासम्भवमूहानि । ³उपह्ररः । ⁴हरिष्यन्-न्ती ।

(2039) “ ह्रैञ् स्पर्धायां शब्दे च ”

(I-भ्वादिः-1008. अक. अनि. उभ.)

ह्रायकः-यिका, ⁵ह्रायकः-यिका, ⁶जुह्रषकः-षिका, ⁷जोह्रयकः-यिका ;

ह्राता-ह्रात्री, ह्राययिता-त्री, जुह्रषिता-त्री, जोह्रयिता-त्री ;

इत्यादीनि रूपाणि सर्वाण्यपि वयतिवत् (1640) बोध्यानि ।

⁸जुहावयिषुः, ⁹निह्रयमानः, संह्रयमानः-उपह्रयमानः-विह्रयमानः, ¹⁰आह्रयमानो

1. ‘ज्वलह्रल—’ (ग. सू. भ्वादिः) इत्यादिना णिजन्ते मित्वविकल्पः । सोपसृष्टात् तु नित्यं मित्वम् ।

2. सज्जन्ते ‘अज्जन्नगमां सनि’ (6-4-16) इति दीर्घे, ‘उद् ओष्ठ्यपूर्वस्य’ (7-1-102) इति दीर्घे च रूपमेवम् ।

3. पचाद्यचि रूपमेवम् । उपह्ररः=एकान्तवार्ता ।

4. ‘ऋद्धनोः स्ये’ (7-2-70) इतीडागमः ।

5. ‘आदेचः—’ (6-1-45) इत्यात्वे, ‘शाब्छासाह्वा—’ (7-3-37) इति णिजन्ते सर्वत्र युगागमः । आदन्तलक्षणपुकोऽपवादः ।

6. ‘अभ्यस्तस्य च’ (6-3-33) इति सम्प्रसारणम्, पूर्वरूपम्, ‘हलः’ (6-4-2) इति दीर्घः । धातोर्धुता उकारान्तत्वात् ‘इको झल्’ (1-2-9) इति सनः कित्वम् । तेन गुणो न । एवमेव सज्जन्ते सर्वत्र प्रक्रिया ।

7. यञन्तेऽपि ‘अभ्यस्तस्य च’ (6-3-33) इति सम्प्रसारणादिकं बोध्यम् । उत्तरखण्डे ‘अकृतसार्वधातुकयोः—’ (7-4-25) इति दीर्घः ।

8. ण्यन्तात् सनि उप्रत्यये ‘ह्रः सम्प्रसारणम्’ (6-1-32) इति सम्प्रसारणे च रूपमेवम् ।

9. ‘निसमुपविभ्यो ह्रः’ (1-3-30) इति आत्मनेपदम् ।

10. ‘स्पर्धायामाढः’ (1-3-31) इति आत्मनेपदम् । स्पर्धमान आह्वानं करोतीत्यर्थः ।

“अत्र स्पर्धा धात्वर्थस्य शब्दनस्य हेतुतया विषयः” इति काशिकादिषु स्पष्टम् ।